

„Slavenajā uzrunā aktieriem Hamlets saka, ka teātris ir spogulis, kurā ir iespējams ieraudzīt īsto dabas un īstenības tēlu. Gribēju iekļūt tajā spogulī, nomainīt tajā redzamo tēlu un pārcelt to atpakaļ īstenībā – gribēju izpildīt savas vēlmes tēlu. Gribēju, lai aktieri, kas vēroja foruma teātri, varētu pārkāpt robežas, lauzt konvencijas, ienākt teātra fantāzijas spogulī, iestudētu pretošanās formas, pēc tam atgrieztos realitātē un paņemt līdzi savu vēlmju priekšstatus. Atrodiet savu ceļu, ļaujiet personīgajām vajadzībām, izvēlēm, ziņkārībai un vēlmēm vest jūs”

A.Boal

Viens no galvenajiem
Apspiesto teātra
principiem sludina:
**Mēs ticam Mieram, nevis
Pasivitātei!**

Projekta izpildītājs:

Publiskā iestāde „Menu ir mokymo namai” (Lietuva)

www.forumoteatras.lt

<https://www.facebook.com/forumoteatras>

Projektā piedalās:

Partneri no Lietuvas:

Širvintu „Atžalyno” progimnāzija;

Vilņas „Simono Daukanto” ģimnāzija;

Jonišķu rajona Krjuku pamatskola;

Kauņas „Milikonių” vidusskola;

Paņevėžas „Margaritos Rimkevičaitės” tehnoloģiskā skola

Partneri no Latvijas:

Vecsaules pamatskola, Bauska;

Biedrība „Balti” ar Ziemeļvalstu ģimnāzija, Rīga

Partneri no Polijas:

Polijas Zespol Prezeszkolno Szkolno Gimnazjalny, Rostarzewo

Projekta draugi no Igaunijas:

MTÜ Foorumteater, Tallina

Projekta draugi no Lietuvas:

Kazimiero Simonavičiaus universiteto Teisės fakultetas (Kazimiera Simonavičia universitātes Juridiskā fakultāte), Vilņa/Klaipēda

Projektu atbalsta

Eiropas Savienības programma Eiropa pilsoņiem

THE ROAD OF THE CITIZEN

„Coragem de ser feliz”
„Uzdrīkstieties būt laimīgi”

A.Boal

„Būtne kļūst par cilvēku, kad tā rada teātri.

Sākumā aktieris un skatītājs dzīvoja kopā, vienā personībā; tajā mirklī, kad tie atdalījās – vieni kļuva par aktieriem, bet citi par skatītājiem – dzima teātris, kādu mēs pazīstam šodien.

Teātris ir pirmais cilvēka izgudrojums, kas paver ceļu visiem pārējiem izgudrojumiem un atklājumiem.

Teātra profesijai, kurai pieder daži, nevajadzētu slēpt faktu, ka teatralitāte ir raksturīga mums visiem. Teātris ir visu cilvēku aicinājums: tas ir īstā cilvēces daba.

Teātris piedzimis tad, kad cilvēks rod sevi spējas paskatīties uz sevi no malas.

Vērojot sevi, cilvēks aptver, kas viņš ir, kas nav, un iedomājas, par ko tas varētu būt; aptver, kur viņš ir, kur viņa nav, un iedomājas, kur tas varētu nonākt. Tikai cilvēkam piemīt spējas vērot sevi spogulī, kuru viņš pats iedomājas (bez šaubām, cilvēka ceļā dažreiz gadās arī isti spoguļi – mātes acis, atspulgs ūdenī –, taču visbiežāk tas uz sevi raugās vienīgi ar iztēles spoguļa palīdzību).

Un te arī atklājas teātra būtība: cilvēkā, kas vēro pats sevi. Cilvēks ne tikai „rada” teātri – viņš pats „ir” teātris.

Mēs visi esam teātris, bet daži no mums to vēl arī rada.

Šādā veidā iegūta sevis izprašana ļauj tam kļūt par subjektu (par to, kas novēro) citam subjektam (tam, kurš darbojas). Tas ļauj tam iedomāties savu darbību variācijas, apsvērt alternatīvas. Cilvēks var redzēt sevi vērojošu, darbībā, jūtošu un domājošu; var just sevi jūtošu un apzināties sevi kā aptverošu.

Beigās mēs sākam apzināties, ka varam mainīties un mainīt pasauli. Nekas nepaliks tāds, kāds bijis. Pētīsim pagātni šodien, lai varētu radīt nākotni.”

A.Boal

Programmas „**Eiropa pilsoņiem**” mērķis ir aktīvi veicināt Eiropas pilsonisko apziņu. Šī programma darbojas aktīvas pilsoņu līdzdalības, Eiropas identitātes stiprināšanā, veicina ES pilsoņu toleranci un savstarpēju sapratni.

Projekts „**Pilsoņa ceļš**” informēšana par galvenajām Eiropas Savienības pilsoņu tiesībām un to īstenošana, pamatojoties uz „Eiropas Savienības Pamattiesību hartu”.

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

atzīst ES pilsoņu un iedzīvotāju personiskās, pilsoniskās, politiskās, ekonomiskās un sociālās tiesības. Hartu veido preambula un 54 panti, kas ir iedalīti septiņās daļās:

1. Cienā
2. Brīvības
3. Vienlīdzība
4. Solidaritāte
5. Pilsoņu tiesības
6. Tiesiskums
7. Vispārīgi noteikumi

Projekts „**Pilsoņa ceļš**” vislielāko uzmanību pievērš pirmajām trim Hartas daļām:

cienu, brīvībām un vienlīdzībai.

Nolēmām par šīm tiesībām ne tikai runāt, bet arī paši izmēģināt, ko tās nozīmē, kādā veidā mēs tās piedzīvojam, kad tās tiek pārkāptas – bet varbūt dažreiz mēs tās pārkāpjam paši? Šāda mērķa vadīti izvēlējāmies interaktīvos veidus, kurus ir izveidojis slavenais brazīlietis Augusts Boal (1931–2009), leģendārs teātra direktors un režisors, nenogurstošs cīnītājs par cilvēka pamata tiesībām un brīvību. Viņš bija tas, kurš uzdrīkstējās monologu teātri nomainīt pret dialogu, uzklausiēt skatītāju viedokli, kā arī aicināja tos uz skatuves, lai tie izmēģinātu jaunus lēmumus. Tādēļ viņam nācās izbaudīt kara diktatūras nežēlastību, viņš tika arestēts, turēts ieslodzījumā, mocīts, bet vēlāk izsūtīts trimdā. Neņemot vērā visu šo, viņš arī vēlāk visā pasaulē izplatīja sava radītā

„**Apspiesto teātra**” idejas.

Apspiesto teātris ir veidots no **Avižu teātra, Foruma teātra, Neredzamā teātra, Priekšstatu teātra, Vēlmju varavīksnes un Likumdošanas teātra.**

Galvenā „Apspiesto teātra” ideja ir šāda - visās attiecībās galvenajā vietā ir jābūt dialogam: starp vīriešiem un sievietēm, starp rasēm, ģimenēm, grupām un tautām. Reālajā dzīvē visiem dialogiem ir tendence kļūt par monologiem, un šādā veidā tiek veidotas „apspiedēju – apspiesto” attiecības. „Apspiesto teātra” mērķis ir atjaunot dialogu starp cilvēkiem.

Augusts Boal ir dzīvojis sarežģītos apstākļos, visapkārt sev vienmēr redzēdams, un arī pats sastapdamies ar visbrutālākajiem cilvēka tiesību pārkāpumiem. Viņa pieredze lika cīnīties, nostāties cilvēku, kuriem ir nodarīts pāri, pusē, skaļi runāt par šīs pasaules apspiestajiem pilsoņiem. Mums var likties, ka mēs nesastopamies ne ar apspiedējiem, ne ar apspiestajiem, visiem pilsoņiem ir vismaz teorētiskas tiesības skaļi izteikt savu viedokli, taču, ja paskatīsimies uzmanīgāk, ieraudzīsim ne vienu vien aizvien vēl dzīvu un iesakņojušos, varbūt labāk maskētu vai smalkāku, jūga formu.

Tāpēc šajā projektā ar „Apspiesto teātra” palīdzību, ņemot talkā dialogu, analizējam pašas galvenās ikviena cilvēka pamata tiesības. Cenšamies saglabāt degsmes pilno Augusta Boal apņemšanos nepievērt acis sociālās netaisnības priekšā un aicinām visus piedalīties dialogā par ikviena cilvēka pamata tiesībām!

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

Katrai personai ir tiesības uz brīvību un drošību.

Visas personas ir vienlīdzīgas likuma priekšā.

Aizliegta jebkāda veida diskriminācija, it īpaši diskriminācija dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes, diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.

Vīriešu un sieviešu līdztiesība ir jānodrošina visās jomās, tostarp nodarbinātības, darba un atalgojuma jomā.

Savienība atzīst un ievēro vecāka gadagājuma cilvēku tiesības dzīvot cienīgu un neatkarīgu dzīvi un piedalīties sabiedriskajā un kultūras dzīvē.

Savienība atzīst un ievēro invalīdu tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedriskajā dzīvē.

Augusts Boal

Bez disciplīnas nebūtu sociālās dzīves. Bez brīvības nebūtu dzīves.

Visiem [Apspiesto teātra] skatītājiem ir tādas pašas tiesības piedzīvot atbrīvojošo runāšanas spēku. Tiem ir tādas pašas demokrātiskas tiesības parādīt (ne tikai izteikt) savu viedokli.

Kad paskatāmies ārpus fasādes, redzam apspiedējus un apspiestos cilvēkus, visās sabiedrībās, etniskās grupās, kas pieder atšķirīgiem dzimumiem, dažādām sociālām klasēm, kastām; mēs redzam netaisnīgu un nežēlīgu pasauli. Mums ir jāveido citāda pasaule, jo mēs zinām, ka tas ir iespējams. Taču tikai no mums pašiem ir atkarīgs, vai mēs izveidosim citādu pasauli ar savām rokām, darbojoties uz skatuves un arī savā pašu dzīvē.

„Apspiesto teātris” nekad nav bijis teātris, kas būtu atteicis nostāties kādā no pusēm – tas ir cīņas teātris! Tas ir „Apspiesto teātris”, kas ir paredzēts viņiem, par viņiem un pieder viņiem pašiem, un nav svarīgi, kas viņi ir – darbinieki, zemnieki, bezdarbnieki, sievietes, tumšādainie, jauni cilvēki, veci cilvēki, cilvēki ar garīgiem vai fiziskiem trūkumiem, galu galā, visi tie, kuri ir piespiesti klusēt un no kuriem ir atņemtas tiesības dzīvot pilnvērtīgu dzīvi.